

Opintojen ja osaamisen hyväksilukeminen Tampereen ammattikorkeakoulussa

Sisällys

Sisällys	1
Ohjeen tarkoitus	2
Säädöstausta ja soveltamisala.....	2
Opintojen ja muun osaamisen hyväksilukeminen: keskeiset käsitteet ja muodot.....	3
Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (periaatteet, muodot).....	4
Hyväksiluettujen opintojen laajuus ja arvosana	5
Rajoituksia	6
Opiskelijan oikeudet ja vastuut.....	8
Ammattikorkeakoulun oikeudet ja vastuut	9
AHOT ja opintojen ohjaus	10
Kieli- ja viestintäopintojen hyväksilukeminen.....	11
Formaalisti opitun hyväksiluvut	11
Non-formaalin ja informaalin kieli- ja viestintäosaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.....	12
Muussa kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen hyväksilukeminen.....	13
Hyväksilukuprosessi	13
Lähteet ja lisätietoja	14

Ohjeen tarkoitus

Opintojen ja osaamisen hyväksilukeminen Tampereen ammattikorkeakoulussa -ohje on Tampereen ammattikorkeakoulun (TAMK) tutkintosääntöä täsmentävä ohje.

Tämän ohjeen tarkoitus on

- 1) kuvata ammattikorkeakoululain ja [Tampereen ammattikorkeakoulun tutkintosäännön](#) mukaisen opintojen ja muulla tavoin osoitetun osaamisen hyväksilukemista ja korvaamista koskevien pykälien soveltamismenettelyt TAMKissa,
- 2) tukea opetushenkilöstön, tuki- ja palveluhenkilöstön sekä muiden opintojen ohjauksen ja neuvonnan parissa toimivien työtä osaamisen tunnistamisen, tunnustamisen ja arvioinnin sekä opintojen ja muun osaamisen hyväksilukemisen käytännöissä, sekä
- 3) ohjata opiskelijoita toimimaan TAMKin menettelyjen mukaisesti aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen ja tunnistamisen tilanteissa.

Tätä ohjetta täydennetään prosessikuvauksilla. Opetus- ja muun henkilöstön ja opiskelijoiden käytössä on tämän ohjeen lisäksi eAHot-järjestelmän ohjeet, joissa kuvataan järjestelmään liittyvät menettelyt pääkohdiltaan toimijan näkökulmasta. Intrassa on tiivistelmä tästä ohjeesta.

Säädöstausta ja soveltamisala

Ammattikorkeakoululain mukaan:

Opiskelija saa tutkintoa tai erikoistumiskoulutusta suorittaessaan ammattikorkeakoulun päätöksen mukaisesti lukea hyväkseen muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa taikka muussa oppilaitoksessa suorittamiaan opintoja sekä korvata tutkintoon tai erikoistumiskoulutukseen kuuluvia opintoja muilla samantasoisilla opinnoilla. Opiskelija saa ammattikorkeakoulun päätöksen mukaisesti lukea hyväkseen sekä korvata tutkintoon tai erikoistumiskoulutukseen kuuluvia opintoja myös muulla tavoin osoitetulla osaamisella. ([19.12.2014/1173](#))

Tutkintosäännön nojalla opiskelijalle voidaan hyväksilukea kotimaisissa tai ulkomaisissa korkeakouluissa tai yliopistoissa suoritettuja opintoja tai erillisellä sopimuksella sovittuja korkeakoulutasoisia opintoja sekä muuten saavutettua osaamista, joka vastaa tutkinnon tai sen osan osaamistavoitteita. Osaaminen on aina todennettava ja arvioitava.

Opintojen ja muun osaamisen hyväksilukeminen: keskeiset käsitteet ja muodot

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT) tarkoittaa eri menettelyjä, joilla opiskelijan osaaminen voidaan arvioida ja hyväksyä osana hänen opintojaan. **Tunnistamisella** tarkoitetaan osaamisen arviointia eri muodoissaan ja **tunnustamisella** menettelyjä, joilla aiemmin hankitun osaamisen perusteella opiskelijalle kirjataan opintosuoritus tai hyväksiluku.

Osaaminen voi syntyä muodollisessa koulutuksessa tapahtuvan **virallisen oppimisen** lisäksi **epävirallisen oppimisen** (täydennyskoulutus, vapaa sivistystyö yms.) tai **arkioppimisen** (esim. työkokeemus, luottamustoimet, harrastukset) yhteydessä. Opiskelijan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen perustuu tutkinnon ja sen osien (opintokokonaisuuksien, opintojaksojen) osaamistavoitteisiin.

Hyväksilukemisella tarkoitetaan opiskelijan aiemmin suoritettujen opintojen, harjoittelun, työkokeuksen tai muun osaamisen hyväksymistä osaksi suoritettavaa tutkintoa, opintokokonaisuutta tai opintojaksoa. Hyväksilukeminen edellyttää, että hyväksiluettavat opinnot tai muuten hankittu osaaminen vastaavat tutkinnolle tai sen osille asetettuja osaamistavoitteita. Hyväksilukemisen muotoja ovat sisällyttäminen ja korvaaminen.

Sisällyttämisellä tarkoitetaan muualla suoritettun opintojakson tai opintokokonaisuuden hyväksymistä tutkintoon sellaisenaan vapaasti valittaviin opintoihin. **Korvaamisella** tarkoitetaan opetussuunnitelman mukaisen opintojakson tai sen osan suorituksen myöntämistä opiskelijan aiempien opintojen tai muun osaamisen perusteella.

Opinnollistamisella tarkoitetaan opintojen aikana hankitun osaamisen tunnistamista, arvioimista ja tunnustamista opintopisteinä. Opinnollistaminen eroaa aiemmin hankitun osaamisen hyväksilukemisesta siten, että opinnollistamisesta sovitaan ennen osaamisen hankkimista. Lähtökohtana on opetussuunnitelman mukaisen opintojakson osaamistavoitteiden toteutuminen vaihtoehtoisella tavalla (esimerkiksi työtä opinnollistamalla).

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (periaatteet, muodot)

Hyväksilukea voi kotimaisissa tai ulkomaisissa korkeakouluissa tai yliopistoissa suoritetuista opintoista tai erillisellä sopimuksella sovittuja korkeakoulutasoisia opintoja sekä muuten saavutettua osaamista, jotka vastaavat suoritettavan tutkinnon osaamistavoitteita. Hyväksilukea voi ainoastaan hyväksytysti suoritetuista opintojaksoista. Aiemmin hankittu osaaminen luetaan hyväksi mahdollisimman täysimääräisesti. TAMKin opetussuunnitelmat ovat osaamisperustaisia, ja aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä hyväksilukeminen perustuu aina opetussuunnitelman osaamistavoitteisiin.

Hyväksiluvun kannalta ei ole merkitystä sillä, sisältyykö hyväksiluettu osaaminen jo johonkin tutkintoon. Alemmasta saman alan korkeakoulututkinnosta ei kuitenkaan voida tehdä hyväksilukuja ylemmän korkeakoulututkintoon.

Opiskelijavalinnan perusteena olleesta tutkinnosta ei voida tehdä opintojen hyväksilukuja, ellei opinto ole opiskelijan opiskeluoikeuteen liittyvän opetussuunnitelman mukaan pakollinen. Tässä pakollisilla opinnoilla tarkoitetaan tutkinto-ohjelman opetussuunnitelmassa opintojaksotasolla määriteltyjä tutkinnon suorittamiseksi vaadittavia opintoja. Hyväksiluvuissa voidaan ottaa huomioon hyväksiluettavien opintojen taso. Toisen asteen tutkintoon sisältyvät korkea-asteen opinnot voidaan aina hyväksilukea, jos ne on suoritettu TAMKissa.

Jos opiskelija on tehnyt nykyisen tutkinto-ohjelmansa ammatillisia tavoitteita vastaavan hyväksytyn **opinnäytetyön** toiseen ammattikorkeakouluun, hyväksytään opinnäytetyö suoritetuksi alkuperäisellä arvosanalla. Silloin opiskelija hakee opintojen hyväksilukua aikaisemmin suoritettua opinnäytetyön perusteella. Opinnäytetyö julkaistaan TAMKissa vain siinä tapauksessa, että sitä ei ole jo julkaistu edellisessä ammattikorkeakoulussa. Kypsyysnäytettä ei vaadita, mikäli se on jo kirjoitettu hyväksytysti siinä korkeakoulussa, johon opinnäytetyö on tehty.

Hyväksiluettujen opintojen laajuus ja arvosana

Opintopisteiden määrää ei rajoiteta hyväksiluvuissa.

Korvaavuutta arvioitaessa ratkaisevat opintojakson ja opintokokonaisuuden osaamistavoitteet, ei opintopisteiden määrä. Enintään yhden opintopisteen vajeus korvattavan opintosuorituksen ja muualla tai aiemmin suoritettuna opintosuorituksen välillä on hyväksyttävä, mikäli opintosuoritusten osaamistavoitteet vastaavat toisiaan. Korvaavuus merkitään opintorekisteriin korvattavan opintojakson tai kokonaisuuden opintopistemäärän mukaisesti. Jos opiskelija on tehnyt esimerkiksi neljän opintopisteen laajuisen opintosuorituksen ja haluaa korvata viiden opintopisteen laajuisen opintosuorituksen, opiskelijalle kirjataan hyväksiluettu suoritus viiden opintopisteen laajuisena.

Vastaavasti korvaavuutta ei kirjata laajempaan kuin korvattavan opintosuorituksen laajuudeksi on määritetty opetussuunnitelmassa. Jos opiskelija on tehnyt esimerkiksi kuuden opintopisteen suorituksen ja hakee korvaavuutta viiden opintopisteen suoritukselle, hänelle kirjataan korvaavuus viiden opintopisteen laajuisena. Poikkeuksena tästä ovat siirto-opiskelijat, joiden kohdalla kaikki opintosuoritukset suositellaan hyväksiluettavaksi täysimääräisinä.

Tutkintoon sisällytettävät muualla tai aiemmin suoritettuna opintosuoritukset kirjataan opiskelijan opintorekisteriin opintosuorituksen alkuperäisellä laajuudella. Kirjauksia voidaan tehdä joko opintojakso kerrallaan tai isompana kokonaisuutena, mikäli lisätietoihin voi kirjata riittävän yksilöidysti ja selkeästi tiedon siitä, mistä opinnoista on kyse.

Aiemmin hankitun osaamisen perusteella voidaan korvata myös vain osa opintojakson suorittamiseen vaaditusta opinnoista laajuudesta. Tällöin opintojaksosta vastaava opettaja määrittelee, miten opiskelija täydentää aiemmin hankkimaansa osaamista, jotta hän voi saada koko opintojakson suorituksen.

Esimerkki: Opettaja arvioi, että osa opintojakson osaamistavoitteista täyttyy opiskelijan aiemmin hankkiman osaamisen myötä. Jotta koko opintojakson suorittamiseen edellytetty osaaminen voidaan todentaa, opiskelija esimerkiksi kirjoittaa esseen tai suorittaa tentin tms.

Toteutuksen **osahyväksilukeminen** ei ole todellinen viranomaisraportointiin menevä hyväksiluku eli sille ei muodostu hyväksilukupäivämäärää eikä lähdeorganisaatiota. VIRTAssa tilastoidaan vain koko opintojakson suoritus. Toteutuksen osien arvioinnit siirtyvät VIRTaan ns. 3-lajin suorituksina (väliaikainen suoritustieto, joka on osasuoritus vain Kelaa varten ja sitä ei huomioida Tilastokeskuksen tai OKM:n tiedonkeruissa). Suorituspäivämäärä ratkaisee sen, otetaanko se Kelassa mukaan edistymisen seurannan opintopistemääriin.

Tekniset ohjevideot löytyvät IT-ohjeista nimillä ”Toteutuksen osan arviointi” ja ”Opintojen osittainen hyväksiluku”.

Kaikista hyväksiluetuista opinnoista annetaan arvosana asteikolla 1–5 alkuperäisen arvioinnin mukaisesti, ellei ole erityistä syytä tehdä toisin. Erityinen syy voi olla esimerkiksi, että aiemmin suoritettu opinto on arvioitu HYV/HYL, tai että korvattava opintojakso arvioidaan Tampereen ammattikorkeakoulussa HYV/HYL tai että aiemmin suoritettu opinto on arvioitu jollain muualla arviointiasteikolla. Jos useampi opintojakso tallennetaan samaan suoritukseen, annetaan arvosanaksi HYV.

TAMK noudattaa Euroopan unionin hyväksymää opintosuoritusten siirtojärjestelmää, joten ulkomailla hyväksytysti suoritettut opinnot hyväksiluetaan ja harjoittelu hyväksytään täysimääräisinä suoritettavaan tutkintoon, mikäli suoritukset ovat ennakoon sovitun mukaiset. Hyväksiluettut opinnot ja hyväksytty harjoittelu siirretään opiskelijarekisteriin seuraavan arviointiasteikon mukaisesti: A = kiitettävä (5), B = erittäin hyvä (4), C = hyvä (3), D = tyydyttävä (2), E = välttävä (1) ja FX = hylätty (0) tai poikkeustapauksissa merkinnällä suoritus hyväksytty (S). (Tutkintosääntö 21 §)

Rajoituksia

Hyväksilukua ei tehdä, mikäli opiskelija on jo suorittanut opintojakson, johon hän hakee korvaavuutta tai muulla tavoin hankitun osaamisen tunnustamista.

Opinnäytetyön osittainen hyväksiluku

Toisella alalla tehtyä opinnäytetyötä ei voi hyväksilukea opintona, mutta sen teossa tai työelämässä syntynyttä osaamista voidaan hyödyntää uudessa opinnäytetyössä osaamisen hyväksiluvun kautta.

Opinnäytetyön osittainen hyväksiluku tarkoittaa osaamisen hyväksilukua siten, että opiskelija täydentää opinnäytetyön kokonaissuorituksen vastaamaan nykyisen tutkinto-ohjelmansa ammatillisia ja TAMKin opinnäytetyön tavoitteita. Ennen osaamisen hyväksilukua osaamispäällikkö hyväksiluvusta vastaava henkilö arvioi opiskelijan kanssa aiemman opinnäytetyön tai vastaavan suorituksen tuottaman osaamisen ja laajuuden, jonka jälkeen opiskelija hakee osaamisen hyväksilukua sovitulla tavalla.

Tämän jälkeen opiskelija täydentää sovitusti kokonaissuorituksen vastaamaan oman tutkinto-ohjelmansa ammatillisia ja TAMKin opinnäytetyön tavoitteita. Opinnäytetyön ohjaaja arvioi täydennyksen TAMKin opinnäytetyökriteerien mukaisesti ja vie suorituksen rekisteriin opinnäytetyökokonaisuuden opintojaksoina tai opintojakson osana.

Täydennettävistä opinnäytetöistä vaaditaan opinnäytetyöraportin kirjoittaminen TAMKin ohjeiden mukaisesti sekä kypsyysnäytteen kirjoittaminen.

Täydennyskoulutuksena suoritettuja opintoja voidaan sisällyttää tutkintoon, mikäli ne ovat jonkun korkeakoulun opetussuunnitelman mukaisia opintojaksoja.

Reserviupseerikoulutuksena (RUK) tai aliupseerikoulutuksena (AUK) suoritettu johtamiskoulutus ei ole korkeakoulussa suoritettu opinto, eikä sitä voida sisällyttää tutkintoon sellaisenaan, vaan osaamisen näyttönä.

Osaamisen osoittaminen (periaatteet, muodot)

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa hyödynnetään tarvittaessa osaamisen näyttämisen ja todentamisen menettelyjä. Opetussuunnitelmassa opintojaksolle merkityt suoritustavat eivät saa rajoittaa opintojen hyväksilukemista. Ei siis voida edellyttää, että aiemmin hankittu osaaminen olisi suoritettu samalla tavalla kuin korvattava opintojakso. Keskeisintä on osaamistavoitteiden mukaisen osaamisen osoittaminen. Osaamisen osoittamisessa ja arvioinnissa suositellaan hyödyntämään erilaisia, osaamistavoitteiden kanssa linjassa olevia käytäntöjä. Näyttömuodot voivat olla samoja kuin opetussuunnitelmassa ja -tarjonnassa kuvatut suoritustavat, mutta ne voivat myös erota näistä.

Opiskelijan oikeudet ja vastuut

Vastuu hyväksilukuprosessin käynnistämisestä on opiskelijalla. Opiskelijalla on velvollisuus liittää mukaan hyväksilukuhakemukseen käsittelyssä tarvittavat dokumentit. Muulla tavoin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista varten opiskelijalla on velvollisuus osoittaa osaamisensa opettajan/vastuuhenkilön määrittämällä tavalla. Opiskelija voi myös itse ehdottaa, miten hän osoittaa osaamisensa. Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta hyväksilukuhakemuksen tekemiseen ja muulla tavoin hankitun osaamisen osoittamiseen.

Toimivat AHOT-menettelyt helpottavat opintojen aloittamista ja niiden sujuvaa etenemistä. Opintojen hyväksilukemisella sujuvoitetaan opintoja: Kun tietyn opinnon osaamistavoitteet jo saavuttanut opiskelija saa korvattua tutkintoon kuuluvia opintoja, hän saa opintokokonaisuuksia ja opintojaksoja valmiiksi ja pystyy etenemään opinnoissaan sujuvasti.

Opiskelija voi pyytää suullisesti tai kirjallisesti oikaisua opintosuorituksensa arvosteluun tai muualla suoritettujen opintojensa tai muulla tavoin osoitetun osaamisensa hyväksilukemiseen. Opintosuorituksen arvostelua koskeva oikaisupyyntö on tehtäväarvostelun suorittaneelle opettajalle 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin opiskelijalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulokset sekä arvosteluperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan tietoonsa. Hyväksilukemisesta koskeva oikaisupyyntö on tehtävä päätöksen tehneelle 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisupyynnöt on käsiteltävä kiireellisinä ja päätökset on annettava kirjallisesti.

Oikaisupyynnön johdosta tehtyyn päätökseen tyytymätön voi pyytää siihen kirjallisesti oikaisua Tampereen ammattikorkeakoulun tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisupyynnössä on ilmoitettava, miten päätöstä tulisi oikaista ja millä perusteilla oikaisua vaaditaan. Oikaisupyyntö toimitetaan TAMKin kirjaamoon. Tutkintolautakunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

Tutkintolautakunnan puheenjohtajan, jäsenet ja heidän varajäsenensä nimittää Tampereen ammattikorkeakoulu Oy:n hallitus. (Tutkintosääntö 26 §)

Ammattikorkeakoulun oikeudet ja vastuut

Opiskelijoiden oikeusturvan takaamiseksi hyväksilukumenettelyissä noudatetaan yhteisiä periaatteita ja menettelyitä. Opettajalla tai muulla hyväksilukemisen arvioijalla on velvollisuus noudattaa yhteisiä periaatteita ja oikeus tehdä hylkäävä päätös, mikäli hyväksiluettavaksi esitetty osaaminen ei täytä tässä ohjeessa mainittuja periaatteita (mm. osaamistavoitteita).

Opettajilla ja muilla ohjausta antavilla henkilökunnan jäsenillä on velvollisuus ohjata opiskelijaa hyväksiluvun hakemisessa ja muulla tavoin hankitun osaamisen osoittamisessa. Ammattikorkeakoululla on velvollisuus käsitellä opiskelijan opintojen hyväksilukemista koskeva hakemus.

Hyväksilukupäätöksen tehneellä on velvollisuus käsitellä opiskelijan mahdollinen suullinen tai kirjallinen oikaisupyyntö. Mikäli opiskelija ilmoittaa, ettei hän tyydy oikaisupyynnön johdosta annettuun päätökseen, tulee päätös perusteluineen antaa kirjallisena.

Kaikki opiskelijaa koskevat asiat käsitellään ilman aiheetonta viivytystä ja päätökset tehdään kohtuullisessa ajassa.

Ammattikorkeakoululla on velvollisuus arkistoida hyväksilukupäätökset liitteineen.

AHOT ja opetussuunnitelma

TAMKin korkeakouluneuvosto on hyväksynyt Tampereen korkeakouluyhteisön opetussuunnitelmatyön yhteiset periaatteet ja tavoitteet, joiden mukaan opetussuunnitelmien laadinta perustuu tutkinto-ohjelmassa tai koulutuksessa tavoiteltavalle osaamiselle. Opetussuunnitelmiin sisältyvät tavoitteet laaditaan kuvaamalla se osaaminen, jonka opiskelijan tulee saavuttaa (learning outcomes) tutkintojen, opintokokonaisuuksien ja opintojaksojen

tasolla. Opetussuunnitelma laaditaan siten, että se mahdollistaa opintojen sujuvan etenemisen. Osaamisperustaiseen opetussuunnitelmaan kuuluu, että tavoitteena oleva osaaminen voidaan hankkia eri tavoin, myös muutoin kuin opetussuunnitelman mukaiset opintojaksot suorittamalla. Aiemmin hankitun osaamiset arvioinnin, tunnistamisen ja tunnustamisen kannalta tutkinto-ohjelmille, opintokokonaisuuksille ja opintojaksoille määritellyt osaamistavoitteet ja arviointikriteerit ovat perusta, jonka avulla opiskelija pystyy arvioimaan aiemmin hankkimansa osaamisen hyväksi lukemista.

Opetussuunnitelmatyöllä tulee varmistaa, että jos jo saavutetun osaamisen katsotaan vastaavan korvattavaa opintosuoritusta, ei opiskelijalta vaadita saman osaamisen suorittamista uudelleen.

AHOT ja opintojen ohjaus

Opintojen hyväksilukeminen on osa opiskelijan henkilökohtaista opintojen suunnittelua ja HOPS-ohjausta, jossa arvioidaan muun muassa aiemmin hankitun osaamisen soveltumista osaksi TAMKissa suoritettavaa tutkintoa ja sen osaamistavoitteiden saavuttamista. Jotta opiskelijoiden opinnot lähtevät opintojen alusta alkaen etenemään mahdollisimman sujuvasti, mahdollisuudesta opintojen hyväksilukemiseen kerrotaan heti hyväksymisvaiheessa sekä uudelleen orientoivissa opinnoissa. Tavoitteena on, että AHOT-menettely olisi aloitettu jo ennen kuin opiskelija alkaa suorittaa opintoja TAMKissa. Myöhemmässä vaiheessa tapahtuvaan opintojen hyväksilukemiseen kannustetaan, kun se on tarkoituksenmukaista ja perusteltua. Opiskelijan rooli AHOT-prosessissa on aktiivinen ja AHOT-prosessin käynnistää yleensä opiskelija itse. AHOT-menettelyt ja niihin liittyvä ohjaus tulee huomioida ohjauksen kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa.

TAMKilla ei ole velvollisuutta arvioida potentiaalisen opiskelijan tai hakijan aiemmin hankittua osaamista ennen hakuprosessia. AHOT-päätös voidaan tehdä vasta opiskeluoikeuden saamisen jälkeen ja kun henkilö on ilmoittautunut läsnäolevaksi TAMKiin.

Vaihdossa suoritettut opinnot

Ulkomaille vaihtoon lähtevän opiskelijan tulee täyttää ennen lähtöään kirjallinen sopimus opinto-ohjelmasta (Learning Agreement -lomake). Opinto-ohjelman hyväksyy osaamispäällikkö tai hänen valtuuttamansa henkilö yksikön kv-koordinaattorin esityksestä. Ulkomaanopintojen päätyttyä vastaanottavan korkeakoulun tulee antaa opintosuoritusote ja/tai todistus, josta käy ilmi opintojen toteutuminen ja opintomenestys. Kv-koordinaattori kirjaa suoritukset opintorekisteriin ulkomaisen opintosuoritusotteen tai todistuksen mukaisesti.

Hyväksiluku voidaan evätä ainoastaan, jos opiskelija ei saavuta vastaanottavan korkeakoulun vaatimaa suoritustasoa tai täytä ehtoja, jotka vaihtoon osallistuvat korkeakoulut ovat asettaneet. (Tutkintösääntö 21§.)

Kieli- ja viestintäopintojen hyväksilukeminen

Kieli- ja viestintäopintojen hyväksilukemisessa noudatetaan seuraavia periaatteita:

Formaalisti opitun hyväksiluvut

1. Kaikki tutkintoon vaadittavat kieli- ja viestintäopinnot voi suorittaa hyväksilukemisten kautta.
2. Suomen/ruotsin kielessä korkeakoulussa suoritettuun (vastaavan tai soveltuvan alan) alempaan tutkintoon sisältyvät kieli- ja viestintäopinnot hyväksytään sellaisinaan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon tulevilla opiskelijoilla.
3. Jos opiskelija on osoittanut tavoitetutkintoonsa vaadittavaa osaamista suorittamalla vastaavan tai soveltuvan alan samantasoiset (Eurooppalainen viitekehys, EVK) ja osaamistavoitteiltaan vastaavat kieli- ja viestintäopinnot kotimaisessa korkeakoulussa, opinnot hyväksiluetaan sellaisinaan vähäisten laajuuserojen estämättä.
4. Jos opiskelija on suorittanut toisen koulutusalan kieli- ja viestintäopintoja kotimaisessa korkeakoulussa ja osoittanut niissä tutkintoon vaadittavaa osaamista, opintoja suositellaan täydennettäväiksi alakohtaisen kieli- ja viestintätaidon osalta. Mahdollinen täydennys ei muuta edeltävän korkeakoulun antamaa arviointia. Tutkintoon kuuluvan suomen/ruotsin kielen arvioinnin osalta noudatetaan edeltävän korkeakoulun antamaa arviointia.
5. Jos opiskelija on osoittanut tavoitetutkintoonsa vaadittavaa osaamista suorittamalla vastaavan tai soveltuvan alan samantasoiset (EVK) ja osaamistavoitteiltaan vastaavat vieraiden kielten opinnot ulkomaisessa korkeakoulussa, opinnot suositellaan hyväksiluettaviksi sellaisenaan vähäisten laajuuserojen estämättä.

Jos opiskelija on suorittanut muita kuin kieliopintoja ulkomailla, hän ei voi saada suoraa hyväksilukua tutkintoon vaadittaviin kieliopintoihin. Ehdotetaan harkittavaksi, että näitä opintoja voidaan taroituksenmukaisessa määrin hyväksilukea myös kieliopintoihin, kun opinnot sisältävät selvästi tunnistettavissa olevan kieli- ja viestintäkomponentin ja vastaavat tutkintoon vaadittavan vieraan kielen opintojen osaamistavoitteita.

6. Päätöksen formaalisti opitun hyväksiluvuista tekee osaamispäällikkö tai hänen valtuuttamansa henkilö kuultuaan asianomaisia kielten ja viestinnän opettajia.

Non-formaalin ja informaalin kieli- ja viestintäosaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

1. Tutkintoon kuuluvat kieli- ja viestintäopinnot voidaan suorittaa osaamisen näytöillä.
2. Jos opiskelijalla on opetussuunnitelman osaamistavoitteiden mukaista non-formaalisti tai informaalisti hankittua kieli- ja viestintäosaamista, hänellä on mahdollisuus osoittaa osaamisensa näytöllä. Tämä edellyttää, että hän jäsentää aiemmin hankkimaansa osaamista ja arvioi sitä suhteessa osaamistavoitteisiin. Hänen esittämiensä näyttöjen on oltava riittäviä, luotettavia ja ajan tasalla olevia.
3. Kieli- ja viestintäosaamisen näyttötapoja ovat esimerkiksi korvaavat/näyttökokeet, portfolio, haastattelut, suulliset ja kirjalliset tuotokset, kielisalkku, osaamispäiväkirjat, oppimistehtävät ja asiantuntijaluennointi sekä näiden yhdistelmät.
4. Opiskelija osoittaa osaamisensa sovitulla näyttötavalla, jolloin korkeakoulun kielten ja viestinnän opetuksen asiantuntijat arvioivat esitettävät oppimistulokset ja sen, vastaavatko ne opiskelijan opintojen osaamistavoitteita. Arviointi on pääsääntöisesti numeerinen. Suomen/ruotsin kielessä saa asetuksen edellyttämän (laki 424/2003 ja asetus 481/2003) arvosanan. Arvosana annetaan sekä suullisesta että kirjallisesta kielitaidosta.

Non-formaalisti eli epävirallisesti hankittu kieli- ja viestintäosaaminen on järjestelmällistä ja ohjattua ja siitä voi saada todistuksen, mutta se ei johda tutkintoon. Esimerkkejä ovat muun muassa työpaikkojen ja oppilaitosten antama kielikoulutus sekä vapaan sivistystyön opinnot.

Informaalisti eli arkioppimisena hankittu kieli- ja viestintäosaaminen on koulutusorganisaatioiden ulkopuolella tapahtuvaa joko tietoista ja tavoitteellista oppimista tai toisen toiminnan ohessa tapahtuvaa oppimista. Arkioppimista voi tapahtua muun muassa työssä, ulkomailla, vapaa- aikana ja perheeseen liittyvissä toimissa, eikä siitä yleensä saada todistusta.

Muussa kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen hyväksilukeminen

Osaamista voi syntyä myös epävirallisen eli non-formaalin oppimisen (täydennyskoulutukset, vapaan sivistystyön opinnot) sekä arkioppimisen eli informaalin oppimisen kautta (työn tai harrastusten kautta hankittu osaaminen, luottamustoimet). Myös näin hankitun osaamisen tulee vastata hyväksiluettavan opinnon osaamistavoitteita, ja opiskelijalta vaaditaan näyttö osaamisensa osoittamisessa (esim. työtodistus, portfolio, diplomi, julkaisu tai muu kirjallinen dokumentti tai osaamisen näyttö), jotta osaamista voidaan arvioida. Opiskelijalta voidaan edellyttää näyttönä osaamisestaan esimerkiksi esseen tai kirjallisen tai suullisen tentin suorittamista tai haastatteluun osallistumista. On suositeltavaa käyttää useampia arviointimenetelmiä, mutta menettely ei saa muodostua raskaammaksi kuin vastaavan opinto-suorituksen arviointi olisi.

Hyväksilukuprosessi

Hyväksilukuprosessi kuvataan kunkin toimijan kannalta erillisissä ohjeissa.

Mikäli opiskelijalle on hyväksiluettu muualla suoritettu opintojakso jo toiseen korkeakouluun, tehdään uusi hyväksiluku alkuperäisen opintorekisteritiedon perusteella. Muuten kuin muodollisessa koulutuksen hankitun osaamisen hyväksilukua ei ole tarpeen arvioida uudestaan, vaan se voidaan hyväksilukea sellaisenaan.

Lähteet ja lisätietoja

Kansallisesti yhtenäisiä linjauksia koskien opiskelijoiden aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen (AHOT) käytäntöjä. Työryhmän loppuraportti 31.3.2020. OHA- forumin työryhmäraportti. http://oha-forum.fi/public_html/wordpress/wp-content/uploads/2020/04/AHOT-ty%C3%B6ryhm%C3%A4n-loppuraportti_final.pdf. Luettu 14.9.2023.

Opetussuunnitelmatyön ohjeet (henkilöstölle) <https://intra.tuni.fi/handbook/2681/2699/2772?role=staff&university=tamk>

Tampereen ammattikorkeakoulun tutkintosääntö. <https://www.tuni.fi/opiskelijanopas/kasikirja/tamk?page=2264>

Ammattikorkeakoululaki
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>

Lisätietoja tämän ohjeen soveltamisesta:

Kehittämispäällikkö Merja Hanhimäki, Prosessit, Laadun ja tiedonhallinta,
merja.hanhimaki@tuni.fi

palvelupiste.tamk@tuni.fi